

Museum Beelden aan Zee, midden in het duin



In ons land liggen slechts een paar musea midden in de duinen. Eén van de mooiste daarvan is het Museum Beelden aan Zee, te Scheveningen. Het ligt in een oase van rust, met uitzicht op duinen vol helmgras en de Noordzee, vol kunst en zonder de drukte van de boulevard en het strand. Het is een bezoek meer dan waard op zonnige én regenachtige dagen.

FRANS H. MICKLINGHOFF

Kunstwerk Thsuki-no-hikari
gemaakt door Igor Mitoraj.
Foto: Reens de Graaf

Verscholen in de duinen rond het Paviljoen van Wied ligt het museumgebouw Beelden aan Zee. Dit Paviljoen laat Koning Willem I in 1827 bouwen als 'verjaardagscadeau' voor zijn echtgenote Frederica Louisa Wilhelmina van Pruisen. Aanvankelijk wordt dit neoclassicistische gebouw Het Koninklijk Paviljoen genoemd. De jongste zoon van Willem I, Prins Frederik der Nederlanden erft het paviljoen. Na diens overlijden in september 1881 erft zijn dochter Prinses Marie het paviljoen. Omdat zij is gehuwd met Wilhelm Adolf von Wied krijgt dit gebouwtje

deze naam. Tot 1911 blijft het gebouw in het bezit van de familie Von Wied. In 1911 koopt Titus Rubinstein het paviljoen en verkoopt het zeven jaar later aan de Nieuwe of Literaire Sociëteit De Witte. Zo verkrijgt het paviljoen haar derde naam: Paviljoen De Witte. Deze Sociëteit is in 1802 opgericht door 114 heren van 'gegoede huize' als een herensociëteit. Na een ingrijpende verbouwing in 1926 vindt in 1955 een grote restauratie plaats van het Paviljoen van Wied door de bekende architect Jan Wils. Het zo karakteristieke Paviljoen van Wied is vooral in de 19e eeuw door talloze kunstenaars afgebeeld op het linnen doek, zoals door Abraham Johannes Couwenberg, Andreas Schelhout, Ary Pleysier, Hendrik Wilhelmus Last, Willem Troost en Hendrik Willem Mesdag.

Verborgen en toch zicht op zee

Het museum Beelden aan Zee is in 1994 gesticht door het echtpaar Theo en Lida Scholten; in 25 jaar verzamelden zij ruim 650 sculpturen van Nederlandse en buitenlandse kunstenaars. Het museumgebouw ligt rond het 'Paviljoen van

Wied' en is ontworpen door Wim Quist die ook het gebruik van de materialen in de expositieruimten en het meubilair heeft gekozen. Bij de bouw van het museum stelt de gemeente Den Haag als eis dat het museumgebouw niet zichtbaar mag zijn teneinde het karakter van het duin rond het Paviljoen van Wied niet aan te tasten. Het museum is dan ook geheel ondergronds gebouwd, met enkele terrassen, die vanaf de boulevard en het strand niet zichtbaar zijn. Toch is er veel lichtinval in het museum door het vele glaswerk in het dak. Vanaf de Zeezaal is het uitzicht op zee werkelijk uniek: er is niets te zien van de drukte op de boulevard, alsof men staat voor een zeegezicht van de beroemde schilder Mesdag.

Binnen- en buitenruimten

Het museum - op 9 september 1994 door Koningin Beatrix geopend - bestaat uit twee cirkelvormige expositieruimten die om het paviljoen zijn gebouwd. De kelder van het paviljoen is bij het museum getrokken. In drie binnen- en zes buitenexpositieruimten staan de sculpturen tentoongesteld. De grootste tentoonstellingszaal heeft een oppervlakte van 850 m². Via trappen en hellingbanen bereikt de bezoeker de buitenterassen. Door de zandkleurige vloer en muren gaat het museum geheel in het omliggende duin op. De combinatie van het museum Beelden aan Zee onder het duin en het Paviljoen van Wied daar bovenop garandeert het voortbestaan van een uniek stukje Schevenings duin. Sinds 2004 is op de boulevard een permanent toegankelijk beeldenpark opgesteld van de Amerikaanse beeldhouwer Tom Otterness onder de titel 'Sprookjes Beelden aan Zee'. Jaarlijks zijn er vier grote exposities. De ingang van het museum ligt wat verscholen in de Harteveltstraat.

Het museum Beelden aan Zee.
Foto: Kim Zwarts

Komt u met de auto dan kunt u die parkeren in de parkeergarage gelegen tussen het Kurhaus en het Museum Beelden aan Zee.

Hoe kom je tot het oprichten van een museum?

Econoom Theo Scholten was van 1970 tot 1993 hoogleraar 'Financiering' aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en van 1978 tot 1987 directievoorzitter van de Robeco-groep. Theo Scholten: "Verzamelen van kunst vertoont veelal een vast patroon. Men heeft belangstelling in een bepaalde richting. Die belangstelling uit zich in bezoeken aan musea en galerieën. Er komt een moment dat men een object koopt en een tweede object. Wat begon als een belangstelling wordt een hobby en de hobby wordt een passie. Zo ging het ook bij mij." In 1966 koopt hij zijn eerste object. Daarna neemt het aantal aankopen toe tot 48 stuks tien jaar later. Aan een eigen museum denkt hij dan nog niet. Een collectie is nog maar een begin voor een museum. De exploitatie van een museum stelt zware eisen op het gebied van personeelskosten en onderhoud. De toegangsprijzen dekken doorgaans slechts voor een bescheiden deel de kosten. Toch kwam in de jaren tachtig het idee op van een particulier beeldenmuseum. Theo Scholten: "Het idee voor het museum Beelden aan Zee is ontstaan toen wij in musea in de Verenigde Staten de opgeleide vrijwilligers ontmoetten. Het bijzondere aan dit museum is hoe de vrijwilligers er functioneren. Dat concept was vrijwel onbekend in Nederland. Het werken met talloze goed opgeleide vrijwilligers is een van de kernen van dit museum."

FRANS H. MICKLINGHOFF IS JOURNALIST EN
TEKSTSCHRIJVER

